

WE WETEN WAT DE ZORG NODIG HEEFT, WAAROM DOEN WE HET NIET?

Rutger Haandrikman

Op een dinsdagavond in oktober zat ik achter mijn laptop, online meekijkend met Het Grote Zorgdebat vanuit het Beatrix Theater. Ruim 1.300 toeschouwers ter plekke, bijna 17.000 online. Een bomvolle zaal voor een debat over de zorg. Denk daar even over na: een uitverkocht theater, niet voor entertainment, maar uit pure bezorgdheid over de toekomst.

En toch. Ondanks die urgentie, ondanks die massale belangstelling, bleven de antwoorden hangen in wat Stanford-hoogleraren Jeffrey Pfeffer en Robert Sutton de 'knowing-doing-gap' noemen: de kloof tussen weten wat je moet doen en het daadwerkelijk doen. We weten allemaal wat er moet gebeuren, maar niemand durft het startschot te geven.

Voor Long Alliantie Nederland en haar leden is die kloof pijnlijk zichtbaar. Ruim 1,2 miljoen Nederlanders leven met een chronische longziekte.

Alleen al 8.100 mensen met astma en 27.000 mensen met COPD worden elk jaar in het ziekenhuis opgenomen. We weten dat veel hiervan te voorkomen is. We weten dat ons zorgsysteem te veel focust op behandelen en te weinig op voorkomen. Individuele zorgprofessionals doen uitstekend werk, maar het systeem als geheel blijft hangen in oude patronen.

Het probleem is niet gebrek aan kennis. Het probleem is de illusie van veiligheid. Iedereen in de zorg voelt de urgentie, wil wel vernieuwen, maar houdt zijn kaarten tegen de borst omdat iedereen bang is ten onder te gaan. We lijken met z'n allen gevangen te zitten in een collectieve verstarring, terwijl het systeem waar we zo aan vasthouden (betalen voor activiteit in plaats van resultaat, ziekenhuis als standaard in plaats van uitzondering, behandelen in plaats van voorkomen) juist nu al vastloopt. Wachlijsten groeien. Zorgpersoneel vertrekt. Mensen die de weg niet weten of geen dikke portemonnee hebben, vallen buiten de boot.

De vraag die we moeten stellen is niet: draagt deze behandeling bij aan genezing? De vraag is: draagt deze behandeling bij aan het leven dat iemand wil leiden? Moet het in het

ziekenhuis of kan het thuis? Is fysiek contact nodig of werkt digitaal? En durven we 'nee' te zeggen tegen wat niet helpt? Dit zijn geen technische vragen. Dit zijn morele keuzes over wat we met elkaar willen. Over waar we ons geld aan uitgeven. Over wie we beschermen.

We weten wat nodig is: de moed om het publieke belang voorop te stellen, de moed om onszelf af te rekenen op wat we werkelijk bereiken. In de Britse satire *Yes Minister* was 'moedig' het meest gevreesde woord. Het was Sir Humphrey's elegante manier om te zeggen: dit kost je je carrière. Die reflexmatige voorzichtigheid zie je ook nu. Alleen is stilzitten inmiddels het gevaarlijkste geworden.

Die volle zaal in Utrecht was een teken van hoop, maar ook van ongeduld. We hebben de diagnose. We kennen de therapie. Ook Long Alliantie Nederland probeert haar steentje bij te dragen: met concrete doelen, samenwerking tussen partijen en de bereidheid om keuzes te maken. Niet omdat we alle antwoorden hebben, maar omdat het startschot ergens moet vallen. ●

Rutger Haandrikman
Directeur Long Alliantie Nederland

"We weten allemaal wat er moet gebeuren, maar niemand durft het startschot te geven"